

**Π. Κ.
Ιωακειμίδης**

Η Ευρώπη «ΕΚΔΙΚΕΙΤΑΙ»...

Το Brexit «έφαγε» έναν ακόμη πρωθυπουργό, ένα «παιδί» του μάλιστα, τον Μπόρις Τζόνσον, από τους πλέον φανατικούς οπαδούς της εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Είχαν προηγηθεί Τερέζα Μέι (2019) και Ντέιβιντ Κάμερον (2016). Ο Μπ. Τζόνσον, που παραιτήθηκε από την ηγεσία του Συντηρητικού Κόμματος αλλά παραμένει προσωρινός πρωθυπουργός μέχρι την ανάδειξη του διαδόχου του, υπήρξε ο κύριος αρχιτέκτονας του Brexit. Ο Μπ. Τζόνσον ανήλθε στην εξουσία, παρά τις γνωστές αδυναμίες του (ακεραιότητα, ανικανότητα, διαφθορά) λόγω της φανατικής υποστήριξής του προς το Brexit. Χωρίς τον Τζόνσον (και τα ψέματά του) δεν θα υπήρχε Brexit. Αλλά και χωρίς το Brexit δεν θα υπήρχε Τζόνσον ως πρωθυπουργός! Το Brexit αποδεικνύεται τοξική πηγή πολιτικής αστάθειας και παρακμής για το Ηνωμένο Βασίλειο. Πλήρης αποτυχία. Η λαϊκή πλειοψηφία θεωρεί τώρα ότι το Brexit ήταν ένα λάθος. Κατά κάποιον τρόπο η Ευρώπη εκδικείται. Δεν υπάρχει, ως φαίνεται, πολιτικό μέλλον (και οικονομικό) για τη Βρετανία με το ιδιαίτερα σκληρό Brexit που επιδίωξαν και τελικά επέβαλαν Μπόρις Τζόνσον και άλλοι φανατικοί του Συντηρητικού Κόμματος. Γι' αυτό και δύο

μόλις χρόνια μετά την αποχώρηση – τη μόνη αποχώρηση χώρας από το σύστημα – έχει ανοίξει μια ενδιαφέρουσα συζήτηση στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) για την ανάγκη ενός χαλαρότερου Brexit, ενός ηπιότερου Brexit (soft Brexit) ή και στο βάθος χρόνου της πλήρους επιστροφής ίσως του ΗΒ στην Ένωση! Απίστευτο κι όμως αληθές. Ενδεικτική από την άποψη αυτή είναι η αρθρογραφία του βρετανικού Τύπου. Σε σχετικό άρθρο ο Economist αναλύει ακριβώς την περίπτωση για ένα ηπιότερο Brexit (βλέπε «Remainers' cake problem», The Economist, 25 Ιουνίου 2022). Ηπιότερο Brexit σημαίνει στην πράξη επανένταξη στην ενιαία αγορά και τελωνειακή ένωση. Και αυτό προτείνεται επίσης από εφημερίδες όπως οι «Financial Times», η «Guardian», κ.ά. Ως γνωστόν, μετά τις ισχυρές πιέσεις της ακραίας πτέρυγας του Συντηρητικού Κόμματος που συγκροτείται από φανατικούς οπαδούς του Brexit και τοξικούς αντιπάλους της ΕΕ, η Βρετανία επέλεξε το λεγόμενο «σκληρό Brexit» (hard Brexit). Εκοψε δηλαδή όλους σχεδόν τους δεσμούς με την ΕΕ και κυρίως αποχώρησε από την ενιαία αγορά (single Market) και την τελωνειακή ένωση και περιορίστηκε σε μια απλή εμπορική σχέση.

Η επιλογή αυτή (σκληρό Brexit) επέβαλε τη διαπραγμάτευση ειδικού

κού καθεστώτος για τη Β. Ιρλανδία μέσω ειδικού Πρωτοκόλλου που έχει προσαρτηθεί στη Συμφωνία Αποχώρησης (Withdrawal Agreement) προκειμένου να προστατευθεί «η συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής» του 1998, η οποία έλυσε το Ιρλανδικό πρόβλημα. Με το πρωτόκολλο αυτό η Β. Ιρλανδία, αντίθετα με τη Βρετανία, παραμένει στην ενιαία εσωτερική αγορά και τελωνειακή ένωση, ενώ παραμένουν ανοιχτά και τα σύνορα με τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Αντίθετα δημιουργείται εσωτερικό σύνορο μεταξύ Βρετανίας και Β. Ιρλανδίας, γεγονός που έχει δημιουργήσει άλλα οικονομικά, εμπορικά και πολιτικά προβλήματα. Ως αποτέλεσμα το Λονδίνο επέλεξε μονομερώς (!) να τροποποιήσει το πρωτόκολλο με εσωτερική νομοθεσία, κάτι που βέβαια παραβιάζει κανόνες του διεθνούς δικαίου και έχει δηλητηριάσει ακόμη περισσότερο τις σχέσεις Λονδίνου και Βρυξελλών. Η Δημοκρατία της Ιρλανδίας αλλά και το σύνολο των άλλων κρατών-μελών της Ένωσης θεωρούν εντελώς αναγκαίο το Βορειο-ιρλανδικό πρωτόκολλο.

1. Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΚΔΙΚΕΙΤΑΙ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/07/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/07/2022

Σελίδα: 41

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EPH/WANDY BAIN

Ωστόσο το αίτημα για την επιδίωξη ενός ηπιότερου Brexit πηγάζει από τη διαπίστωση ότι συνολικά το Brexit αποδεικνύεται πολλαπλώς ζημιόγono για το Ηνωμένο Βασίλειο, έστω κι αν οι «σκληροί» του Συντηρητικού Κόμματος δεν τολμούν να το παραδεχθούν. Ζημιόγono οικονομικά και πολιτικά. Από οικονομική άποψη, το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) της Βρετανίας ήταν στο τέλος του περασμένου χρόνου 5,2% χαμηλότερο απ' ό,τι θα ήταν χωρίς το Brexit σύμφωνα με το Centre for Economic Reform. Ενώ το Brexit έχει συρρικνώσει την ανοιχτότητα της βρετανικής οικονομίας, κατάσταση που συμπαρασύρει παραγωγικότητα και μισθούς. Επιπλέον, το Brexit έχει συμβάλει κατά 6% στην αύξηση των τιμών των τροφίμων στα δύο χρόνια από την υλοποίησή του. Γενικά, η εμπορική θέση της χώρας έχει χειροτερεύσει, ενώ η στερλίνα μόνο εφέτος έχει χάσει το 10% της αξίας της έναντι του δολαρίου. Ως συνέπεια το 45% των Βρετανών αισθάνονται ότι ζουν χειρότερα μετά το Brexit και μόνο ένα 17% καλύτερα.

Μια κεντρική υπόθεση των υποστηρικτών του Brexit, ότι δηλαδή η αποχώρηση του Ην. Βασιλείου από την Ένωση θα προκαλούσε ένα domino διαδοχικών αποχωρήσεων, διαψεύσθηκε πανηγυρικά. Οχι μόνο δεν συνέβη κάτι τέτοιο, αλλά ακριβώς το αντίθετο – το Brexit συνέβαλε καθοριστικά στην ενίσχυση της ενότητας της Ένωσης. Καμία χώρα δεν θέλησε να ακολουθήσει το (ολέθριο) παράδειγμα της Βρετανίας – να επιδιώξουν αποχώρηση. Το αντίθετο. Αυξάνεται ο αριθμός των (τρίτων) κρατών που επιδιώκουν προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τις έξι χώρες των Δ. Βαλκανίων, την Τουρκία, την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Γεωργία. Με τον βάρβαρο πόλεμο που διεξάγει η Ρωσία ενάντια στην Ουκρανία, σχεδόν το σύνολο των ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών προσβλέπουν σε ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (και NATO) για την κατοχύρωση της ασφάλειάς τους, των δημοκρατικών αξιών και της ευημερίας τους. Η Βρετανία παραμένει η ιδιόρρυθμη περίπτωση. Αλλά και εκεί

η δυναμική φαίνεται να αλλάζει. Βέβαια η άμεση επιδίωξη θα είναι μια νέα εταιρική σχέση και ένα «ήπιο Brexit» με την ΕΕ. Η πλήρης επανένταξη θα παραμείνει στον πολύ μακρινό ορίζοντα, πολύ περισσότερο που μια επανένταξη θα είναι πλήρης, από την ΟΝΕ (οικονομική και νομισματική ένωση) με την πολιτική στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (JHA). Στο μεταξύ η Βρετανία δεν αποκλείεται να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα, θεσμό που έχει προτείνει ο πρόεδρος Εμ. Μακρόν.

Στις πολιτικές παρενέργειες του Brexit θα πρέπει βέβαια να προστεθεί και η αβεβαιότητα που έχει εγείρει γύρω από τη βιωσιμότητα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Σκωτία έχει ήδη αναγγείλει τη διεξαγωγή νέου δημοψηφίσματος για ανεξαρτησία το επόμενο έτος. Ενώ και τα πρόσφατα εκλογικά αποτελέσματα στη Β. Ιρλανδία (πρώτο κόμμα το Σιν Φέιν) εκκολάπτουν τη δυναμική της ενοποίησης με τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας.

Είτε έτσι είτε αλλιώς, και μόνο το γεγονός ότι άνοιξε συζήτηση για χαλάρωση του «σκληρού Brexit» είναι ενδεικτικό της αποτυχίας του Project. Η θέση της Βρετανίας με τον έναν ή τον άλλον τρόπο είναι στην Ευρώπη...

Ο καθηγητής **Π. Κ. Ιωακείμίδης** είναι πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**. Τελευταίο του βιβλίο: «**Επιτεύγματα και Στρατηγικά Λάθη της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης**» (Θεμέλιο).